No. 1328 Zaterdag 12 Juni 1909 26ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire. Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1— 7 regels f0,50, voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD

REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223

ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10,— pa anja.
Un numero sol fl. 0,15.
Anuncio di 1 te 7 regel f0,50, cada regel mas 7½ cts.

Curaçao, 11 Juni

MOEDERLAND EN KOLONIEN.

(Vervolg.)

BEGINSELEN VOOR ONZE KOLONIEN IN AMERIKA.

V. Onderwijs.

Aanteekening der Redactie.

In aansluiting met wat wij verleden week bespraken, willen wij hier een aanhaling laten volgen uit „*De Couracaosche Courant*" van 28 Mei d.j. Men zal daaruit zien, dat wij met dezen geachten Collega geheel en al accoord gaan.

De Curacaosche Courant schreef:

Art. V § 3 en 4. De wenschelijkheid om het onderwijs in dien zin in te richten, dat aansluiting verkregen wordt aan de voorbereidende scholen voor de Nederlandsche hooge scholen staat voor Curaçao o. i. lang niet vast, wanneer men rekening er mede houdt, dat slechts een zeer gering percentage der leerlingen in Nederland verder gaat leeren. Dit is slechts met enkelen het geval: de rest gaat hier of elders — velen naar de deelen van Amerika, waar Spaansch gesproken wordt — nog al eenigen echter ook naar Noord Amerika — eene betrekking zoeken na de scholen voor meer uitgebreid lager onderwijs te hebben afgeloopen

Een groot deel vindt zijn bestaan op handelskantoren in den vreemde, en schijnt het ons daarom veel raadzamer de jongelieden goed te onderleggen in het Spaanssh — wat in Nederland in het geheel niet — en in het Engelsch — wat naar wij meenen, eerst in de 2e klasse der bedoelde voorbereidende scholen onderwezen wordt.

Indien 't voldoen aan de wenschelijkheid tot aansluiting aan deze scholen tengevolge zou moeten hebben, dat aan het onderwijs in de genoemde talen iets te kort werd gedaan, zou het belang van verreweg het meerendeel der hier bedoelde scholieren in groote mate worden geschaad."

En hiermede meenen wij voldoende te hebben toegelicht, dat de Heeren Ontwerpers het Onderwijs op Curaçao te veel beschouwden als voorbereidend onderricht dat in Nederland moet worden aangevuld en vervolmaakt.

Op deze wijze schijnt het onderricht geregeld te zijn voor de Europeesche scholen op Oost Indië.

Maar de West kan onder geen enkel opzicht gelijk gesteld worden met de Oost, in de meeste gevallen daarmede zelfs niet vergeleken worden.

De toestanden hier en ginds zijn geheel verschillend en hebben zoo goed als geen enkel punt van overeenkomst.

Dat men dit in Nederland toch eindelijk eens begrijpe!

Het onderwijs op Curaçao moet als op zich zelf staand beschouwd worden, als een afgerond geheel, aanpassend aan de behoeften onzer bevolking, en niet als voorbereiding pasklaar gemaakt voor het uitgebreider onderwijs der scholen in Nederland.

Rest ons nog ter bespreking de *taalquaestie.*

„Het Program schrijft voor: Het aanleeren en beoefenen der Nederlandsche taal worde voor Suriname verplichtend gesteld en voor Curaçao zooveel mogelijk aangemoedigd en bevorderd."

In de Toelichting lezen wij: Er bestaat voor Suriname geen bezwaar tegen en het is in overeenstemming met den bestaanden toestand, om aldaar het aanleeren en beoefenen der Nederlandsche taal verplichtend te stellen.

Voor Curaçao kan men voor het oogenblik zoo ver nog niet gaan en is dus alleen sprake van „zooveel mogelijk aanmoedigen en bevorderen."

De taalquestie was altijd een netelige quaestie en zij is het nog.

Zoo gaarne willen wij alles vermijden, wat maar eenigen aanstoot kan geven, aan wien ook. Maar wij durven er toch wel iets heel moois onder verwedden, dat het Program werd opgemaakt tijdens den onzaligen schoolstrijd op Curaçao, waarbij ook de volkstaal, het Papiamentsch, in het gedrang kwam.

Uit referentie voor ons Bijzonder Onderwijs hebben de Heeren Ontwerpers zich in hun *program* beperkt ten opzichte der Nederlandsche taal op Curaçao, ofschoon blijkt uit de *toelichting,* dat zij gaarne iets meer willen verkrijgen.

Vóór de nieuwe Onderwijs-verordering van 1907 was het Bijzonder Onderwijs door geen enkel voorschrift gebonden, maar trachtte toch uit eigen initiatief het aanleeren en beoefenen der Nederlandsche taal zoo veel mogelijk aan te moedigen en te bevorderen, zoowel in de stad als in de buitendistricten.

Vandaar dat de Heeren Ontwerpers zich ook tevreden stellen met het „zooveel mogelijk aanmoedigen, en bevorderen der Nederlandsche taal" in hun program op te nemen.

Op het oogenblik echter, wij schrijven thans 1909, kunnen de Heeren gerust verder gaan in hun eischen. Niet alleen in Suriname, ook op Curaçao is het aanleeren en beoefenen der Nederlandsche taal verplichtend gesteld, zoowel voor het Openbaar, als voor het Bijzonder Onderwijs, niet alleen in het stadsdistrict, maar zelfs in de buitendistricten en op de eilanden, ook de Bovenwindsche.

Reeds is het streven er op gericht om het Papiamentsch gaandeweg van de scholen te doen verdwijnen.

Het Nederlandsch is er overal de voertaal.

Of het Koloniaal Bestuur, in het stellen van al deze eischen niet te ver is gegaan, laten wij op het oogenblik buiten bespreking. Die eischen werden nu eenmaal gesteld en er dient rekening mede gehouden te worden.

Wij wenschen daarom er aan te herinneren, dat sinds 11 Mei 1907 een nieuwe Onderwijs verordening in werking is getreden, waarvan de bepalingen den Heeren Ontwerpers blijkbaar onbekend zijn.

Bij definitieve vaststelling van het Program mag derhalve eerst deze nieuwe Verordening wel eens geraadpleegd worden.

Nu komt verder in de *Toelichting* der Heeren een zin voor, waar wij ronduit verklaren volstrekt niets van te begrijpen.

Wij bedoelen het volgende: Het Papiamentsch als volkstaal dient echter voor Curaçao, naar het voorkomt, bestreden te worden, evenals het Negerengelsch in Suriname."

Hé! De Heeren hebben het immers toch nog wel over het *Onderwijs*?

Deze toelichting staat ten minste nog onder dat hoofd.

Maar heeft er niets mede te maken.

En daarom gaan de Heeren hier hun streepje te buiten.

Het Moederland mag aan zijn Koloniën de volkstaal niet ontnemen. Dat geschiedt alleen volgens Russisch en Pruisisch dwangregime, niet volgens de steeds zoo hoog geroemde Koloniale politiek van Nederland. Dat zou verkeerde politiek wezen, en een zeer onsympathiek streven, wat toch nimmer doel treffen zal. Wel mag en moet het Moederland met alle eerlijke en geoorloofde middelen trachten haar eigen taal ook ingang te doen vinden in de Koloniën, maar geleidelijk en langs vreedzamen weg. Niet met geweld, door dwang en strijd, „door het bestrijden der volkstaal" zooals de Heeren zich uitdrukken.

Men moet bij de bevolking der Kolonie liefde trachten op te wekken voor de taal van het Moederland, maar beginne dan ook met zelf het bestaande recht van de volkstaal der Kolonie te eerbiedigen.

Naast de volkstaal kome het Nederlandsch als eerstgerechte, en niet het Spaansch of het Engelsch, zooals, helaas, hier nog veel te dikwerf het geval is.

Het Algemeen Nederlandsch Verbond vond op Curaçao een uitgestrekt veld ter bearbeiding. De Groep „Ned, Antillen" heeft reeds zeer veel goeds gedaan op dit gebied en opende voor de Nederlandsche taal een schoone toekomst.

Na het aanleeren en beoefenen der Nederlandsche taal op de school, zal door den invloed van het Algemeen Nederlandsch Verbond deze taal thans ook meer en meer in den huiselijken kring worden gebezigd.

Op deze wijze wordt het mogelijk in het stadsdistrict een kern te vormen van meer ontwikkelden, die in den omgang met elkander voortaan Hollandsch zullen spreken.

En als dát wordt bereikt, is er reeds zeer veel gewonnen. Het Nederlandsch tot algemeene volkstaal der Kolonie te maken is een onbeikbaar ideaal. Die dát willen, vergeten te veel dat de Curaçaonaar het Nederlandsch zoo goed als niet noodig heeft voor zijn bestaan.

„Wiens brood men eet, diens woord men spreekt" is niets slechts in overdrachtelijken maar ook in letterlijken zin waar. De Engelsch sprekende Amerikanen, en Spaansch sprekende Venezolanen, Colombianen en Dominikanen moet ons het dagelijksch brood verschaffen waar wij van leven moeten, hun woord, hun taal, moet dus ook door ons gesproken worden.

En nu is het papiamentsch een gemakkelijke brug tot het Spaansch.

De taalquaestie is een broodquaestie.

Men zou dus met invoering der Nederlandsche taal *quand même* de belangen der bevolking volstrekt niet dienen.

En voor de belangen der bevolking dient toch allereerst gezorgd.

Onze geachte Collega *De Curacaosche Courant* schreef als aanmerking op het zelfde punt:

§ 5. Aanmoediging en bevordering van het Nederlandsch is zeker gewenscht, aangezien het onderwijs ook in andere vakken bij de kennis van eene andere taal dan het Papiëmentsch slechts winnen zal.

Voor *bestrijding* van het papiëmentsch als volkstaal voelen wij echter *heel* weinig: die deze taal kenken, zullen het Spaansch — waar zoovelen — niet het minst uit de lagere volksklasse, het van hebben moeten — veel eerder begrijpen en zich tegenover Spaansch sprekenden veel gemakkelijker verstaanbaar maken. Het Nederlandsch is in dat opzicht van niet de minste praktische waarde.

Maar is het noodig om het Nederlandsch algemeen te maken, het papiëmentsch af te maken?

Hoevelen zijn er niet, die beide spreken en voor wie het papiëmentsch de moedertaal was."

HERINNERING AAN ONS VORSTENHUIS.

Onder dezen titel vertelt Dh. J. Knoppers W. K. Zn., die als zoon van den koninklijken jager in het jachthuis op Soestdijk zijne jeugd heeft gesleten, in een prettig geschreven boekje (Baarn.—Hollandia-drukkerij) zijne herinneringen aan de vorstelijke personen, die hij daar ontmoet heeft:

Wij halen er eenige proeven uit aan.

„Ziehier een herinnering aan koningin Anna Paulowna, de gemalin van Willem II:

„Niet altijd wandelde de Koningin onvergezeld. Neen, somtijds deed ze dit in statigen optocht. Vooraan zij zelve, omstuwd door de hondjes, eenige schreden achter haar een harer beide kamerdienaars, De l'Orme en Fletscher. Met hunne zwarte sluitjassen, hooge hoeden, witte dassen en gladgeschoren, eerbiedige aangezichten, geleken zij zeer deftige catechiseermeesters.

Geen dominees, want die droegen steken.

Achter den kamerdienaar zwoegde een lakei in groot-uniform: zwarten steek, blauwen rok, witlederen broek en zwarte laklaarzen met gele kappen. Rijk versierd was hij met gouden snoeren en tressen, passementen en knoopen. Aan het geheele hof was alleen Ve[illegible] de portier, prachtiger dan hij.

De lakei droeg Harer Majesteits regenmantel, parasol of paraplui, haar eau-de-la-reine-doos en eenige zakdoeken.

Als Hare Majesteit een zakdoek noodig had, wendde zij zich tot den kamerdienaar, deze tot den lakei en in tegengestelde richting ging dan de doek. Na het gebruik ervan liet Hare Majesteit den zakdoek vallen, de kamerdienaar schreed hem voorbij, de lakei raapte hem op.

De l'Orme was een luchtig man, maar Fletscher zeer ernstig, steeds vervuld met de dingen des beteren levens. En hij achtte het zijn plicht de Grieksche-Katholieke Koningin tot zijne, de eenig ware, levensbeschouwing en leerstellingen te bekeeren.

Hoe het hem mogelijk is geweest de Koningin de eerste maal naar hem te doen luisteren, weet ik niet, maar wel, dat Hare Majesteit hem zeer gaarne aanhoorde. En juist op deze wandelingen noodigde de Koningin hem soms uit, naast haar te gaan.

Helder zie ik dit menschenpaar voor mij, maatschappelijk gescheiden, maar gelijk voor den grond aller dingen; welks wezen beiden meenden te kennen.

De Koningin zag er nooit naar uit, of zij gedwee leerlinge was; ook zij bezat de eenig ware levensbeschouwing en leerstellingen. Als het verschil van gevoelen zeer groot scheen, bleven zij staan. Dan gesticuleerde de Koningin met alles wat aan haar beweegelijk was.

Maar ook Fletscher liet zich geen tittel of jota afdingen. Eerbiedig wachtte hij tot de snelle woordenstroom voorbij was. Dan richtte hij zich op en zijn aangezicht lichtte als het aangezicht eens engels, als hij zich godsgezant gevoelde en — gelijk de oefenaars zeiden — deze ziel als een brandhout poogde weg te rukken van voor de poorten van de hel!

Als de Koningin het onderhoud wenschte geëindigd te zien, wuifde zij met de hand en zeide:

„Danke, Fletscher!"

Dit laatste vertelde Fletscher, maar over de gesprekken zelf wilde hij zich nooit uitlaten."

Na den dood van koningin Anna Paulowna kwam Soestdijk aan prins Hendrik. Van hem en van zijn broeder prins Willem, den lateren koning Willem III, vertelt de schrijver:

„De Prins en mijn vader waren oude kennissen. In hunne jeugd was vader de onvermoeibare jachtgezel van zijn onvermoeibaren anderen broeder, Prins Willem. En Prins Hendrik, die niet van vermoeienis hield, ging toch ook wel eens mee. De Prinsen en mijn vader kenden elkander door en door, want op de jacht ging het zonder plichtplegingen toe; soms noemde men elkander zelfs bij den voornaam. En als dan Prins Willem, die nogal Russisch was aangelegd, bijvoorbeeld wilde volhouden, dat hij en niet vader had raak geschoten, durfde vader in laatste instantie wel zeggen:

„Willem, je liegt het."

En dan was Willem in z'n nopjes! Voor de grooten en machtigen dezer aarde zijn zulke menschen zeldzame exemplaren! En er zal wel zelden een vorst zijn geweest, die ze zoozeer hoogachtte als deze koningszoon dit levenslang mijn vader heeft gedaan!

Maar Prins Willem ging voor vele jaren naar het buitenland. Toen was het uit met het jachtgezelschap, want Prins Hendrik jaagde sedert slechts nu en dan, als er Russische of andere hooge personages op Soetsdijk [illegible]

En ook Prins Hendrik is altijd veel van mijn vader blijven houden. Maar als hij met vader sprak, was het niet bij voorkeur over de jacht. Liever sprak hij over landbouw. Het was de tijd, dat men in ons land kunstmest ging gebruiken, maar de Soester boeren wilden er niet aan. De uitkomsten, die ze er van hadden gezien, waren dan ook verre van aanmoedigend. Een landgoedbezitter had er proeven mee genomen, die naast elken gulden meer opbrengst aan graan, een rijksdaalder meer aan onkosten hadden opgeleverd. De menschheid vervalt zoo licht in uitersten. De kunstmest zou de stalmest geheel kunnen vervangen, beweerden de utopisten en de Prins stond aanvankelijk aan hun zijde. Mijn vader was voor enkel stalmest en no. 3, de waarheid, lag in het midden.

De Prins had den schralen, humusloozen hertenkamp voor een deel in bouwland herschapen en droomde van een boerderij aldaar. Ook op de heide werd hier en daar een stuk ontgonnen. De Prins nam vader mee in den kamp en legde hem zijn plannen uit.

En toen ging het zoo ongeveer toe als indertijd tusschen de Koningin en Fletscher.

„Ik kan me niet begrijpen, dat Zijn Hoogheid zoo dom kan zijn!"

De Prins lachte.

„De uitkomst zal moeten leeren, wie van ons beiden gelijk heeft", zei hij.

En de uitkomst stelde — schijnbaar — mijn vader in het gelijk. Maar later hebben beiden ingezien, dat ze alle twee hadden gedwaald."

CORRESPONDENTIE.

Heel Aruba is triestig, treurig, somber, beneveld. Er hangt een waas over het eiland, dat maar niet wil opklaren, zelfs niet al werd er nog eene Prinses geboren. Die mistige triestigheid is geboren uit het spook der Gebruiksbelasting.

Verleden week werden wij aangenaam verrast toen we, bij het openslaan van den „Amigoe" een ferm ingezonden stuk ontmoetten van de hand van den Heer L. O. Lampe. De stem eens roependen om hulp. Zou er hulp komen? Ik durf er nog niet op hopen, want er moet hier lang, heel lang geschreeuwd worden en zeer hard, vóór er op Curaçao

acht op wordt geslagen. Maar laten we moed houden en samen schreeuwen want 't is inderdaad noodzakelijk. Wellicht kan de Koloniale Raad ons hooren, want het Bestuur is in geldzaken zeer hard hoorend, wanneer het ten minste geen subsidie voor landbouw betreft..

De Heer L. O. Lampe wees in zijne inzending de hoofdfout, of liever de onredelijkheid der taxatie duidelijk aan.

Er is hier geschat volgens maximum opbrengst—waarde. En wat ziet men nu gebeuren? De mindere man, dien de belasting het meest drukt, ziet de grootste getallen op zijn aanslagbiljet. Dien Hollandschen omslag verstaat hij niet. Hij gaat klagen bij de Heeren taxateurs. Die zeggen natuurlijk. „Ja, wij hebben getaxeerd, maar de Raad, de commissie heeft gedecideerd." En toevallig heeft die commissie overal wat bij gedaan, om het Bestuur pleizier te doen. Maar die commissie is niet te genaken. „Ga doleeren, man." Zoo wordt hij, bij wijze van taptoe afgescheept. Doleeren, ja, maar hoe?

Hij kent geen Hollandsch, en tot hen die het wel verstaan durft hij zich niet wenden. Eindelijk trekt hij de stoute schoenen aan, maar ......te laat, de term is verstreken, en een gedienstige geest vertaalt het woordje „Waarschuwing" = 10 ct. boete.

De Heer L. O. Lampe zeide niet te veel, toen hij neerschreef: Groot is de ontevredenheid, welke deze belasting onder het volk heeft veroorzaakt, en hier en daar hoort men niets anders dan luid klagen over de onbillijkheid, van welke men het slachtoffer is geworden."

Doch nu al die onbillijkheid een andere vraag. Wat zal er nu met al dat geld gebeuren? Men aapt hier Holland na in belasting heffen, maar krijgt het volk *hier* er ook wat voor? Of moeten voor dat geld nog meer waterschuchtere dammen gebouwd *op Curaçao*? Reeds dagen en maanden eischen de wegen hier de allernoodzakelijkste verbeteringen.

Zoo is, o. a. de weg naar Sabaneta bijna onberijdbaar.

Zou de opbrengst der nieuwe belasting de macht bezitten een einde te maken aan het op iedere klacht telkens terug keerend antwoord: „Ja, maar er is geen geld."

Dat we dan ten minste voor zooveel geld, rechte wegen krijgen, dan zien we toch iets.

Ingezonden stukken.

Beknopte wederlegging van een gedeelte der redevoeringen door de Heeren B. E. v. d. Veen Zeppenfeldt en J. Sutherland gehouden op den 8 Mei ll. in de openbare zitting van den Kolonialen Raad.

Het is niet aan te nemen, dat deze Heeren opzettelijk of zelfs met ongewild opzet in die zitting van den Kolonialen Raad een onjuiste voorstelling hebben willen geven van hetgeen ik op den 19 October 1908 in de Algemeene vergadering van de „Curaçaosche Maatschappij tot bevordering van Landbouw, Veeteelt, Zoutwinning en Visscherij" heb gesproken.

Deze onjuiste voorstelling is zeer zeker toe te schrijven aan het feit, dat zij de toen door mij gehouden rede niet meer goed voor den geest hadden; ofschoon het een der hoofdvereischten van een degelijke toespraak is: dat men zich eerst goed vergewisse van hetgeen de tegenstander gesproken of geschreven heeft, om hem geen andere woorden in den mond te leggen dan zijn eigene.

Daarom laat ik hier volgen dat gedeelte van mijn rede, waarvoor ik dien avond aanstoot moest lijden, en dit misschien alleen omdat het niet wel is begrepen.

„In het 2de en 't 3de district bestonden er eenigen tijd geleden uitgestrekte braakliggende gronden, waarop bijna niets anders groeide dan de zoogenaamde windgrassen. Deze gronden werden toen alleen gebruikt als weigronden. Deze gronden zijn nu alle min of meer bebouwd en leveren in een goed jaar een zeer grooten maisoogst en een zeer groote hoeveelheid maisstokken op.

Wil men zich de moeite getroosten om de waarde van dien maisoogst en die maisstokken bij benadering te berekenen, dan zal men mij toegeven, dat die eenige duizendtallen guldens zal zijn. Niet alleen in een goed jaar, maar ook zelfs in een slecht jaar, als dit jaar was, wordt uit die gronden meer dan f 36,000 meer dan vroeger gehaald.

Behalve wat uit de kippenfokkerij op die gronden wordt verkregen, wat ook niet weinig is, wordt nog bovendien f 36,000 uit die gronden genoten, welke gronden vroeger zeer zeker bitter weinig opbrachten.

Er zijn volgens mij verstrekte opgaven door den districtmeester Beaujon, op die gronden in het 2de en 3de district thans 130 moestuintjes. Neemt U nu aan, dat zoo'n grondje 75 ct daags opbrengt, dan is dit voor alle grondjes in het 2de en 't 3de district een kleine f 100. per dag en per jaar f 36,500.

U zult mij toegeven, dat men ziende blind moet zijn om niet te erkennen dat als vroeger braakliggende gronden van slechts 2 districten van ons eiland thans in een slecht jaar f 40,000. * en in een goed jaar ± f 50000 meer's jaars opbrengen dan vroeger, de landbouw op Curaçao veel is vooruitgegaan.

Wat nu met die gronden gebeurd is, kan en moet ook gebeuren met de gronden van de groote plantages; de eigenaren dier plantages moeten slechts finantieel worden geholpen om ook hun uitgestrekte, thans onbebouwde gronden productiever te maken en dit te helpen bevorderen, zal moeten behooren tot een der gewichtigste werkzaamheden der Maatschappij." etc.

Houde men in het oog dat deze woorden gesproken zijn op Curaçao in een vergadering van een landbouw–maatschappij, waar iedereen op de hoogte is van de Curaçaosche landbouw—toestanden en iedereen weet, dat als men van een *slecht* jaar speekt, het juist een jaar is waarin geen maisoogst is geweest; dan vraag ik in gemoede, hoe is het mogelijk dat men zonder vooropgevatte meening kan beweren, dat ik, — na te hebben gezegd dat die gronden in een *goed* jaar een zeer grooten maisoogst en een zeer groote hoeveelheid maisstokken opleveren en de berekening der waarde van dien oogst en die maisstokken overlaat aan degenen, die zich de moeite daartoe willen getroosten, en dan laat volgen *in een geheel nieuwen zin* dat uit die gronden behalve in een goed jaar ook in een *slecht* jaar, waarin geen maisoogst is geweest zijn, f 36,000 meer uitgehaald wordt dan vroeger, —dat ik met die f 36,000 bedoeld zou hebben de waarde van een oogst, *die niet bestond.*

Is het niet logischer geredeneerd aan te nemen, dat ik daarmee bedoelde de ± f 36,000, welke de thans op die gronden aangelegde tuintjes, *naar mijn veronderstelling*, in een *slecht* jaar opleveren, berekend tegen 75 cent 's daags?

Maar juist deze berekening is dien Heeren een doorn in het oog.

Het is niet mogelijk, dat die tuintjes zoo veel opbrengen en mijn berekening wordt ook gelogenstraft door de van Bestuurswege gehouden aanteekeningen van de productiviteit van een dier tuintjes gedurende 23 weken, beweerde de Heer Sutherland, die er vooral veel gewicht aan schijnt te hechten, dat hij eindelijk den Heer Beaujon, kon doen verklaren, dat mijn berekening niet berust op zijn aan mij verstrekte gegevens.

Eerstens moet ik den Heer Sutherland opmerkzaam maken, dat *nergens* in mijn rede te lezen is, dat ik die berekening grond op de door den Heer Beaujon aan mij verstrekte gegevens.

Had de Heer Sutherland mijn toespraak met maar een weinig attentie gelezen, dan zou hij opgemerkt hebben dat ik *bij vooronderstelling* sprak, daar ik mijn berekening inleidde met de woorden: *neemt U nu aan dat*; dus mij niet grondde op gegevens van *wien* ook. Ik wist zeer goed dat daaromtrent geen juiste gegevens te verkrijgen waren en moest dus hypothetisch te werk gaan.

Die vooronderstelling is ook maar zoo niet uit de lucht gegrepen of maar gebruikt om effect te maken, zoo als de Heer Sutherland het wil doen voorkomen.

Zij is gegrond voornamelijk op eigen ervaring en na bezichtiging van de meeste dier tuintjes in de felste droogte van verleden jaar.

Ik heb er meermalen moestuintjes op na gehouden en weet het bij ondervinding, dat als ze goed bewerkt worden en men een vertrouwd persoon heeft om de producten aan den man te brengen, zoo een tuintje gemiddeld in een *slecht* jaar 75 cent per dag opbrengt.

Ik zeg juist in een *slecht* jaar, want in een goed jaar brengt het minder op, daar alsdan de markt overvol is van dezelfde producten.

Ik weet zeer goed, dat er onder die 130 tuintjes verschillende zullen zijn, welke ± 50 cent 's daags zullen opbrengen; maar ook dat er velen zijn, welke ± *een* gulden en eenige zelfs, die *drie* of meer gulden per dag opbrengen; daarom heb ik het gemiddeld cijfer van 75 cent genomen en dit wordt niet gelogenstraft door de van Bestuurswege gehouden aanteekeningen, zooals de Heer Sutherland beweerde, maar wordt juist daardoor gestaafd.—

Die nauwkeurig gedurende 23 weken bij gehouden aanteekeningen bewijzen juist, dat een dier tuintjes iets meer dan *een* gulden per dag opgebracht heeft.

Met de 75 cent opbrengst bedoel ik natuurlijk niet de *netto*, maar de *bruto*-opbrengst: want om te bewijzen dat er vooruitgang op landbouwgebied te constateeren is, kan ik volstaan met bruto–opbrengst der gronden.

Volgens de minst elementaire beginselen van staathuishoudkunde brengt een stuk gronds, dat vroeger *niets* opbracht, nu meer op het geheele bedrag, welk men er nu uithaalt.

Als men die vroeger niets opbrengende, braakliggende gronden, door ze nu te bebouwen, f 100 per dag (om bij mijne berekening te blijven) kan doen opbrengen, maar daarvoor al die f 100 aan arbeidsloon dagelijks moet besteden; doet men, wel is waar geen loonend zaakje; maar op economisch gebied is het eiland door middel van niet loonend landbouwbedrijf toch f 100 per dag rijker geworden en is de algemeene welvaart van het eiland daardoor bevorderd, der halve is de landbouw op het eiland vooruit gegaan, want hij brengt nu meer op dan vroeger. Ten bewijze van vooruitgang in den landbouw is voldoende, dat het feit maar vast staat, dat die tuintjes nu door bebouwing veel meer opbrengen dan vroeger en dit feit is *wiskunstig* zeker al kan men nog niet met eenige zekerheid de juiste waarde dier opbrengst vaststellen.

Dat die kleine grondbezitters, die van de hand in den tand moeten leven en op de plantages of in de stad 50 cent daags kunnen verdienen, die tuintjes van 's morgens vroeg tot 's avonds laat, vaak met een of meer leden van hun gezin, zouden bewerken alleen om zich de weelde te getroosten en een moestuintje op na te houden, is niet aannemelijk en toch willen de Heeren Zeppenfeldt en Sutherland dit doen voorkomen.

Dat de landbouw zich ± 30 jaar geleden hier niet kon verheugen in de belangstelling, welke hij vroeger genoot en nu weer begint te genieten is een historisch feit, weliswaar nog niet geboekstaafd, maar daarom niet minder een historisch feit.

Min of meer 25 jaren geleden zijn er verschillende plantages van eigenaren veranderd, en eenige zelfs tegen hooge prijzen, maar dit geschiedde niet ten gevolge van *belangstelling* in den landbouw, doch was het gevolg van de toen hier heerschende *phosphaatkoorts*. Natuurlijk is hier ook van toepassing: geen regel zonder uitzondering.

Met te beweren dat er een dertigtal jaren geleden niet die belangstelling in den landbouw te constateeren viel als thans, wil ik volstrekt daarmee niet te kennen geven dat er vroeger nooit iets beproefd of gedaan is om den landbouw te verbeteren, zoo als de Heer Zeppenfeldt er uit wil lezen.

Zeker zijn vroeger proeven op eigen kosten genomen; maar juist deze proefnemingen op goed geluk af door particulieren genomen, hebben soms een verkeerde uitwerking; lukken zij niet, dan wordt er niet altijd eerst gevraagd, waaraan die mislukking moet worden toegeschreven, maar dadelijk de onjuiste conclusie getrokken: *onze landbouwtoestanden zijn niet voor verbetering vatbaar.*

Verder hier over uit te weiden is mij in dit vertoog niet geoorloofd; daar ik anders te veel van mijn onderwerp zou afdwalen.

Den Heer Sutherland is het ook een doorn in het oog, mijn bewering, dat er ook bij onze kippenfokkerij vooruitgang valt te constateeren.

Het gedeelte van zijn rede waarin hij dit onderwerp behandelde, heeft bij mij den indruk gemaakt als of het hem liever is, dat overal in de Kolonie achteruitgang maar worde geconstateerd.

Of is het uit *esprit de contradiction*, dat hij niet wil erkennen, dat er in onze pluimveeteelt verbetering is te brengen en dat zij thans reeds in een zoodanig stadium verkeert, dat zoowel de aandacht van het Bestuur als die van den Kolonialen Raad gestadig er op gevestigd moet blijven om haar te helpen bevorderen; daar zij bij een goede leiding een voorname bron van inkomsten kan worden voor de arme bevolking in de buitendistricten?

Hij begint te ontkennen, dat er bij ons van een regelmatige kippenfokkerij sprake kan zijn.

Nu is de vraag, wat noemt hij een regelmatige kippenfokkerij?

Wil hij hiermee bedoelen, dat er reeds overal op het eiland hoenderparken aangelegd moeten zijn, of dat iedereen er reeds eenige honderden of duizenden kippen moet op na houden, vóór dat er getracht moet worden daarin verbetering te brengen. Dan heeft hij gelijk.

Doch ik stel mij tevreden met heel wat minder. Mijnsinziens is er reeds sprake van een kippen–fokkerij, welke onze volle aandacht waard is, als bijna ieder bezitter van een stuk grond er 25 à 125 kippen op na houdt, als maar allen te zamen een mooi duizendtal vormen en wier gezamelijke opbrengst *dagelijks* onze economische weegschaal wat meer in schuinsche richting beneden waarts kan doen overhellen. Om *gerust* te durven ontkennen dat er verbetering in onze kippenfokkerij valt te bespeuren, zooals de Heer Sutherland dien avond deed, moet men in *staat* zijn een grondige vergelijking te kunnen maken tusschen onze kippenfokkerij van voorheen en die van heden en een dusdanige vergelijking is zeker niet een ieders werk.

Niettegenstaande de Heer Sutherland *gerust durft* ontkennen, dat er verbetering in onze kippenfokkerij valt te bespeuren, blijft het een zeer open vraag of die verbetering werkelijk niet bestaat.

Met gelijke munt kan de Heer Sutherland mij betalen, en beweren dat niet tegenstaande mijne vaste overtuiging dat de landbouw bij ons is vooruit gegaan het toch een open vraag blijft, of die vooruitgang werkelijk heeft plaats gehad?

Zeer zeker, blijft het een open vraag.

Ik ben niet zoo ingebeeld te gelooven, dat men mijn bewering als een *axioma* moet aannemen en vooral niet, nu die vooruitgang nog niet zulk een omvang heeft genomen, dat men hem van *verre* kan gadeslaan.

Wie echter op die vraag onbevooroordeeld een antwoord wil trachten te geven, vergete daarbij niet: *dat op Curaçao de eigenlijke landbouw, d. i. de akkerbouw, voor het grootste gedeelte wordt uitgeoefend door den kleinen grondbezitter.*

dat de groote grondbezitters nu bijna uitsluitend veehouders zijn, met uitzondering van eenige, die zich meer met de ooftteelt of den tuinbouw bezig houden en vermogende opgezetenen zijn, die niet noodig hebben uit hun plantages tot den uitersten penning te halen, wat er uit te halen valt en zich te vreden stellen met de mindere ontvangsten, ter wille van het meerdere gemak;

dat de tegenwoordige achteruitgang van sommige groote grondbezitters niet aan achteruitgang van den landbouw, maar aan geheel andere oorzaken moet worden toegeschreven; o. a. gebrek aan bedrijfskapitaal en beperking hunner weidegronden.

Zoodat men voor een goede beantwoording dier vraag voornamelijk den tegenwoordigen toestand van den kleinen grondbezitter met zijn vorigen moet kunnen vergelijken.

H. H. R. Chapman.

---
* Hier is een drukfout in het Verslag, voorkomende in *De Cur. Cour*, dit cijfer moet 36000 zijn.—

Koloniale Raad.

Vijf nieuwe ontwerpen werden bij den Raad ingediend, te weten:

I. Ontwerp-Verordening tot aanvulling der huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1910.

Dit Ontwerp bestaat uit een enkel artikel, luidende:

Tusschen de onderartikelen 136 en 137 der bovengenoemde verordening wordt het volgende ingelascht:

„Artikel 136bis. Toelage aan een broeder der Orde van den „Nederlandschen Leeuw ....f 200.—"

Als Toelichting zegt de Gouverneur: Bij Koninklijk besluit van 1 Mei 1909, N°. 7, waarbij de Commandant der brigade marechaussee J. Appel, bij gelegenheid van de geboorte van Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana, tot broeder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw werd benoemd, is, — zooals het Uwen Raad moge blijken uit het hierbij gevoegde uittreksel van voormeld Koninklijk besluit, — bepaald dat de toelage van f 200.— (tweehonderd gulden) 's jaars, welke aan die benoeming verbonden is, ten laste van de koloniale huishoudelijke begrooting van de kolonie Curaçao komt.

Onder mededeeling dat de aan den voornoemden Commandant Appel toekomende broedertoelage over het loopend jaar op den post voor „Onvoorziene Uitgaven" der koloniale huishoudelijke begrooting over 1909 zal worden gekweten, heb ik de eer den Raad te berichten, dat door Zijne Excellentie den Minister van Koloniën onder mijne aandacht is gebracht, dat ter bestrijding dier uitgave op de volgende begrootingen een speciale post van f 200. — behoort te worden gebracht, met uitnoodiging het noodige daartoe te willen doen verrichten.

II. Verordening tot wijziging van de Verordening van 13 Juli en 20 December 1887 (P. B. 1887 No. 28) regelende de onteigening ten algemeenen nutte.

De voorgestelde wijziging is de volgende.

Art. 9, al. 1 van voormelde verordening wordt gewijzigd en gelezen als volgt:

„Wanneer tot het maken van het „plan werkzaamheden op of in ie„mandsgrond noodig geacht worden, „moet de gebruiker van dien grond „ze gedoogen, mits hem dit twee„maal vier en twintig uren te voren, „op Curaçao van wege den Gouver„neur, en op een der overige eilan„den der Kolonie door den Gezag„hebber, schriftelijk zij aangezegd."

In de Memorie van Toelichting lezen wij:

De maker van de onteigeningwet (Staatsblad 1851 No. 125), welke in de onteigeningsverordening op den voet is gevolgd, heeft bij het neerschrijven van zijne bepalingen blijkbaar slechts gedacht aan onteigening ten behoeve van een werk, *bestemd voor den publieken dienst* (spoorweg, kanaal, haven). Zoo volgt o. a. uit de geschiedenis dier wet dat met "gravingen" in art. 9 der wet (gelijkluidend met art. 9 der onteigeningsverordening) alleen bedoeld zijn gravingen, noodig voor het plaatsen van teekenen, ten einde de richtingen van den spoorweg enz. aan te geven. Het is dus op zijn minst genomen twijfelachtig of onder dat woord wel zouden kunnen gebracht worden de werkzaamheden in den grond, welke noodig zullen kunnen zijn voor het opmaken van een behoorlijk plan van exploitatie van mijnen, ter eventueele voorbereiding van de onteigening daarvan. Ten einde elk misverstand dienaangaande te voorkomen wordt deze wijziging voorgesteld.

III Verordening houdende aanvulling en wijziging van de verordening van 6 October 1906- 11 Mei 1907 (P. B. 1907 No. 5). regelende het onderwijs in de kolonie Curacao.

De voorgestelde wijziging zijn:

1° De nieuwe verordening van 1907 wordt mede niet toepasselijke verklaard op

„f. vakscholen, zoomede op scholen uitsluitend bestemd tot het geven van voorbereidend vakonderwijs."

2° *littera* c. van art. 44, Hoofdstuk IV wordt gelezen:

De in het vorige artikel bedoelde bijdrage wordt bepaald als volgt:

c. indien het hoofd eener school ingevolge art. 46 van deze verordening wordt bijgestaan door een of meer onderwijzers of kweekelingen: 300 gulden voor elken onderwijzer, en voor elken kweekeling 200 gulden.

3° Aan het bepaalde in bovenstaand artikel wordt terugwerkende kracht verleend, ingaande op 1°. Januari 1909, zoodat voor elken onderwijzer van bijstand op de scholen in de buitendistricten op Curaçao en op die op de overige eilanden een bijdrage van f 300.— zal worden uitgekeerd, waar zulks ingevolge de voorschriften der verordening is toegelaten."

Memorie van toelichting

Onlangs werden in het leven geroepen twee cursussen; de eene voor het geven van onderwijs in het rekenen en teekenen op Curaçao en de andere voor het geven van onderwijs in de zeevaartkunde op Saba. Deze cursussen zijn bestemd voor het geven van voorbereidend vakonderwijs.

Daar nu het vak– of ambachtsonderwijs en het schoolonderwijs zich kenmerken door uiteenloopende grondbeginselen, komt het den ondergeteekende noodzakelijk voor het toezicht daarop afzonderlijk te regelen door het op te dragen aan vakkundigen.

Gelijk het voorschrift van art. 44, sub 1o. c van de verordening nu luidt, wordt slechts voor de helft van het onderwijzend personeel van bijstand op de bijzondere scholen in de buitendistricten op Curaçao en op die op de overige eilanden subsidie verleend voor het bedrag, waarop een onderwijzer recht heeft, dus f 300,—; de overige helft krijgen slechts f 200.—, niettegenstaande het art. 46, 2de lid der Onderwijsverordening in beginsel aangeeft, dat het personeel van bijstand op gesubsidieerde bijzondere scholen in het bezit moet zijn ten minste van eene akte als onderwijzer 4de klasse.

Het is den ondergeteekende aangenaam Uwen Raad te kunnen mededeelen, dat sinds het in werking treden der verordening, het onderwijzend personeel van bijstand op de evengenoemde scholen gaandeweg door beter en meer voor het doel berekend personeel wordt vervangen, hetgeen, het behoeft nauwelijks gezegd, het onderwijs ten goede komt.

Waar dus zulke verbetering valt waar te nemen en het verhoogen van het subsidie als een prikkel om op den ingeslagen weg voort te gaan moet worden beschouwd, komt het den ondergeteekende, in verband met het aangehaald artikel 46, 2de lid der Onderwijs-verordening, noodig en in het belang van het onderwijs voor, bij toekennen van subsidie aan die scholen eenzelfde regel te volgen als voor de scholen in het stadsdistrict op Curaçao bepaald"

Een enkele Opmerking

meent de *Redactie der Amigoe* zich te moeten veroorloven.

De Gouverneur verheugt zich over de geleidelijke verbetering van het R. K. Bijzonder Onderwijs.

De Gouverneur is overtuigd, dat het verhoogen van het subsidie als een prikkel om op den ingeslagen weg voort te gaan moet worden beschouwd.

Men zou dus gaan denken, dat het R. K. Bijzonder Onderwijs wonder veel winnen zal bij het in werking treden dezer nieuwe wijziging, vooral nu daaraan nog wel terugwerkende kracht wordt verleend tot 1 Januari 1909.

Men wete dan:

1o. Dat die terugwerkende kracht veilig achterwege had kunnen blijven.

Dit jaar zal feitelijk geen enkele school ook maar eenig voordeel van de voorgestelde wijziging genieten;

2o. En in de toekomst worden de lasten van het Bijzonder Onderwijs weder verzwaard, zonder dat een daaraan evenredige verhooging van het subsidie ze komt verlichten.

Om de nu voorgestelde verhooging van hoogstens een paar honderd gulden te kunnen genieten, zal het Vicariaat in plaats van de Curaçaosche buitenmeisjes, de kweekelingen op de buitenscholen, gediplomeerde Onderwijzeressen aan moeten stellen. Practisch beteekent dit: het weder laten uitkomen uit Nederland van een paar Eerw. Zusters. Duizend gulden dus jaarlijks uitgeven voor een paar honderd gulden verhooging van subsidie!

Een vreemde prikkel tot verbetering van het Onderwijs.

Wij kunnen ons derhalve in het geheel niet verheugen over deze voorgestelde zoogenaamde verhooging van het subsidie.

IV Verordening tot wijziging van de verordening van 25 November 1901 30 Augustus 1902 (P. B. 1902 No. 34), houden de bijzondere voorschriften tot voorkoming en beteugelig van pest.

Hieromtrent zegt de Gouverneur:
De vigeerde pestverordening is vastgesteld in overeenstemming met de Sanitaire Conventie van Venetië, waartoe Nederland mede voor de kolonie is toegetreden.

In 1903 zijn evenwel de bepalingen van dit verdrag belangrijk gewijzigd bij de Parijsche Conventie.

Nadat het Bestuur bezwaar heeft gemaakt voorstellen te doen tot het herzien van de pestverordening in den zin van de Parijsche Conventie, omdat z. i. de bepalingen daarin vervat onze havens geen genoegzame waarborgen geven tegen de kwade kansen, heeft Z. E. de Minister van Koloniën besloten de Parijsche Conventie van 1903 voor deze kolonie op te zeggen.

In verband hiermede dient ook te vervallen het 2e lid van art. 15 van de pestverordening, waarbij verplichtend is gesteld het geven van kennis van de besmetverklaring aan andere Regeeringen dan die van het besmette land.

De Uw college hierbij aangeboden ontwerp—verordening dient om te voorzien in hetgeen noodig is op grond van het bovenaangehaalde."

V. Verordening tot wijziging van de tweede zinsnede van art. 5 van het Burgerlijk Wetboek voor de kolonie Curacao zooals het laatstelijk is gewijzigd bij de verordening van 1 October 1903 (P. B. 1903 No 53,

In overweging genomen hebbende dat het noodzakelijk is, dat ook op de eilanden St. Martin (Ned. Ged.) St. Eustatius en Saba hulpambtenaren van den Burgerlijken Stand kunnen worden aangesteld;

Stelt de Gouverneur voor:
'De tweede zinsnede van art. 5 van het Burgerlijke Wetboek voor de kolonie Curaçao, zooals het laatstelijk gewijzigd is bij de verordening van 1 October 1903 (P. B. No. 53), wordt aldus gelezen:

„Aan de ambtenaren van den Burgelijken Stand op de eilanden Curaçao, Aruba, Bonaire, St. Martin „(Ned. Ged.), St. Eustatius en Saba „kunnen hulpambtenaren worden „toegevoegd.

„De werkkring dier hulpambtenaren en hunne betrekking tot den „respectieven ambtenaar worden in „dat geval bij besluit van den Gouverneur geregeld."

Volgens art. 133 van de Wet houdende vaststelling van het Beleid der Regeering in de kolonie Curaçao, belast de Raad van Politie een of meer zijner leden met de waarneming der betrekking van ambtenaar van den burgerlijken stand en met het houden der bevolkingsregisters.

Behalve op Curaçao zijn er sedert de verordening van 1 October | 16 December 1903 (P. B, No. 53) ook op de eilanden Aruba en Bonaire hulpambtenaren. De toestand op de eilanden St. Eustatius en Saba maakt het wenschelijk dat het Bestuur bij verordening de bevoegdheid krijgt ook daar hulpambtenaren te kunnen benoemen. Op de genoemde eilanden der kolonie toch is het als regel gebruik dat de Raad van Politie den Gezaghebber met de waarneming van de betrekking van ambtenaar van den burgerlijken stand belast; daar de Gezaghebber nu natuurlijk niet geregeld op zijn kantoor kan zijn, tengevolge van andere bezigheden die buitenshuis verricht moeten worden, komt het ondergeteekende wenschelijk voor dat als regel de gewone akten van den Burgerlijken Stand door een hulpambtenaar worden opgemaakt, waarom bij Uw college dan ook voorstelt hem door de hierbij bedoelde wijziging de bevoegheid te geven tot de aanwijzing van hulpambtenaren over te gaan.

Voor St. Martin is de noodzakelijkheid eener wijziging wel niet zoo dringend, toch meent ondergeteekende, in het belang van de uniformiteit van wettelijk regeling, ook voor dit eiland de wijziging te moeten voorstellen.

Het ligt in de bedoeling van ondergeteekende daarbij eenzelfde regeling te treffen als geschied is voor Aruba en Bonaire, namelijk benoeming van den Secretaris van den Raad van Politie tot hulpamtenaar van den Burgerlijken Stand.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Officeele berichten.

Bij Kon. besl. is aan den Heer J. Janse, consul van Ostenrijk-Hongarije op Curaçao, verlof verleend tot het aannemen van het Jubileumskruis voor burgerlijke ambtenaren, hem vanwege Zijne Majesteit den Keizer van Oostenrijk, Koning van Hongarije, geschonken.

Bloemenhulde voor H. M. de Koningin.

Men schrijft ons uit den Haag:
Eenige dames van gep. ambtenaren en officieren uit Nederl. Oost-Indië hebben het plan opgevat, H. M. de Koningin een bloemenhulde aan te bieden ter gelegenheid van Hr. Ms. volledig herstel.

Aanvankelijk was het plan, deze te doen bestaan in een versiering van de trap en de vestibule van het paleis, wanneer de Koningin weder voor de eerste maal zal uitgaan. Dit plan stuitte echter op bezwaren en daarom is thans voor de hulde gekozen de aanbieding van een fraaie bloemenmand met begeleidend schrijven.

Lucht-torpedo.

De firma Krupp te Essen heeft in een schrijven aan den Directeur van het Meteorologisch Instituut te Göttingen verklaard, dat zij jaarlijks voor 10.000 M. zal bijdragen in de kosten van proefnemingen met lucht-torpedo's, zooals die op het oogenblik uitgevonden zijn en vervaardigd worden door prof. Weichert, verbonden aan genoemd instituut.

Prof. Weichert heeft namelijk een vliegende torpedo samengesteld, die in staat is, een afstand van ongeveer twee honderd meter per seconde af te leggen; ook een ander model van lucht-torpedo, die slechts zeventig pond woog, werd door hem vervaardigd en leverde bij verschillende proefnemingen zeer gunstige resultaten

Deze lucht-torpedo's worden voortbewogen door kleine electrische motors. De bedoelde proefnemingen zullen gedaan worden, niet alleen om te onderzoeken, met welke snelheid de torpedo's zich door de lucht zullen kunnen bewegen, maar ook met het oog op de vraag, hoe zij door middel van electriciteit in een bepaalde richting kunnen bestuurd worden. Prof. Weichert gaat bij dit onderzoek uit van het stelsel der bestuurbare onderzeesche torpedo's waarbij de stuurkracht geregeld wordt door electrische golvingen of door draadlooze telegraphie.

Van militair standpunt beschouwd, zijn deze proefnemingen van groot gewicht, en dat men er in Duitschland groote verwachtingen van koestert, blijkt wel uit het feit, dat de firma Krupp haar medewerking en steun heeft beloofd.

Te oordeelen naar de resultaten, die reeds verkregen zijn, zal Duitschland weldra in het bezit zijn van lucht-torpedo's die, na, ontladen te zijn, toch in de macht blijven van den artillerist. Een lucht-torpedo van deze soort moet wel een doodend wapen zijn, dat een alles verwoestende kracht bezit. Prof. Weichert bedoelt echter niet, deze uitvinding alleen dienstbaar te maken aan militaire doeleinden, maar ook aan wetenschappelijke onderzoekingen. Hij is namelijk van oordeel dat dergelijke vliegmachines ook met groot voordeel gebezigd zullen kunnen worden, om den toestand van den dampkring te leeren kennen op groote hoogten. Op het oogenblik neemt hij proeven met zulk een machine die hij door middel van electrische stroomen naar een tot nog toe onbereikte hoogte opstuurt, en haar daarna weder doet terugkeeren naar het punt van uitgang.

Eerste Kamer. Curacaosche Mijnwet.

Enkele leden achtten blijkens het Voorloopig Verslag over het wetsontwerp tot vaststelling eener Curaçaosche Mijnwet dit wetsvoorstel prachtisch van weinig nut; in theorie echter achtten zij deze wet, gelijk ook de Nederlandsche Mijnwet, van socialistischen aard. Zij neemt zonder plichtplegingen af wat men tot dusver had; want het voorbehoud in het laatste lid van art. 626 van het B. W. wordt toegepast in strijd met elke beteekenis der woorden. Aan het begrip „wijzigingen" wordt nu zoodanige uitbreiding gegeven, dat daaronder zelfs het ontnemen van den eigendom gebracht wordt. Bovendien wordt het phosphaat niet uit den ondergrond gegraven doch van boven afgenomen, zooals men zoude kunnen zeggen van het veen hier te lande. Deze leden betreurden het dat nu een buitenlander ten opzichte van zijn eigendom veiliger is dan de ingezetenen. Hiertegen werd opgemerkt dat buitenlander de concessie liet liggen, gelijk in Limburg het geval was, en dit de aanleiding was van de indiening van het wetsontwerp. Eenige leden die het alleszins rationeel achtten, als voor, wat Curaçao betreft, die in den grond verborgen delfstoffen mede getaxeerd werden bij het bepalen der waarde waarover door de eigenaars van den bovengrond grondbelasting wordt betaald, spraken de hoop uit, dat het overleg van den Minister met den gouverneur van Curaçao zoude leiden tot eene herziening in bovenboelden zin van het belastingwezen op Curaçao.

Prinses Juliana gedoopt.

Volgens een kabelgram in het *Boletin Comercial* openbaar gemaakt werd de Prinses Zaterdag, 5 Juni, in de Luthersche kerk gedoopt. De Koninklijke familie, de in Den Haag vertoevende vreemde prinsen en het Corps Diplomatique woonden de plechtigheid bij, welke een zeer eenvoudig karakter droeg.

Volgens een bericht uit Londen was de Koninklijke familie bij deze gelegenheid bijna het slachtoffer geworden van een groot ongeluk. Toen H. M. en Z. K. H. zich naar de kerk begaven kwam hun rijtuig in botsing met een ander, de wielen raakten in elkander verward, zoodat de Koningin moest uitstijgen. Natuurlijk ontstond er een oogenblik eenige verwarring, maar H. M. bleef uiterst kalm, en werd aanstonds luide toegejuichd door de menigte.

Portret van Prinses Juliana.

De Particuliere Secretaris van H. M. de Koningin is gemachtigd bekend te maken, dat vanaf Dinsdag den 25n Mei a.s. bij de firma Guy le Coral & Co. te 's-Gravenhage en te Amsterdam voor uitgevers van illustraties, geillustreerde bladen, prentbriefkaarten en fotografen ter reproductie verkrijgbaar zullen worden gesteld afdrukken van het eerste portret van H. K. H. Prinses Juliana, opname van Hare Majesteit de Koningin.

De Venezolaansche Consul.

Met voldoening vernemen wij, dat de Heer S. SENIOR Jr, onlangs benoemd tot Consul van Venezuela, nu ook werkelijk als zoodanig kan optreden, nadat hem het archief van het Consulaat, tot dusverre nog steeds berustend bij den Duitschen Consul, eindelijk ook werd overgedragen.

Verkiezing.

Door verkeerde inlichting zijn wij een oogenblik in dwaling geweest en deden verleden week een geheel foutieve aankondiging der verkiezingen.

De officieele candideering geschiedde reeds Dinsdag 1 Juni ll.

De eigenlijke stemming had gisteren, 11 Juni plaats, en 23 Juni is het herstemming.

Onze Vloot.

Dit maal hebben we het niet over de Nederlandsche Vereeniging van lezen naam, maar over een 6 dubbele prentbriefkaart, voorstellende de *Nederlandsche Vloot* tot 1903, naar het bekende schilderij van den Heer Chr. DOMMELSHUIZEN.

Deze prentbriefkaart werd door de firma DE MUINCK & Co, singel 309 *a*, Amsterdam, tegen 30 cts per stuk verkrijgbaar gesteld.

In dank ontving de Redactie een presentexemplaar, en kan de goede uitvoering dezer prentbriefkaart niet hoog genoeg roemen.

Wij gelooven dat de Nederlandsche Vereeniging „Onze Vloot" een uitstekend werk zou doen met de ruime verspreiding dezer kaarten. De Curaçaosche Afdeeling kan thans op zeer practische en goedkoope wijze in de ons omliggende republieken een beter denkbeeld opwekken over de Nederlandsche Vloot. Deze prentbriefkaart laat de verschillende typen onzer schepen zeer goed uitkomen. Nu al onze schepen in een kleine ruimte zijn samengedrongen dwingen zij eerbied af.

De Curaçaosche afdeeling zou echter den Uitgever moeten verzoeken, de verklarende op- en bijschriften in het Spaansch te laten drukken, op dat de Venozolanen, Colombianen etc. zelf kunnen lezen, dat op die kaart de Nederlandsche vloot wordt voorgesteld en niet de Amerikaansche, of de Britsche.

Een doelmatiger verpakking, zóó dat iedere deuk en scheur wordt voorkomen, is bij de verzending over zee ten zeerste gewenscht.

Schietoefeningen.

Het garnizoen trok Maandag naar de Plantage *Hato* tot het houden van schietoefening en zal daar tot 19 Juni a. s. verblijven.

Kon. West Indische Maildienst.

In aansluiting met het reeds gemelde, diene dat de balans en de winst- en verliesrekening over 1908 in de alg. verg. van Maandag 17 Mei ll. te Amsterdam werden goedgekeurd, terwijl besloten werd, wegens de ongunstige exploitatie over het vorig jaar, geen dividend uit te keeren. Het ongunstige resultaat is voor een goed deel toe te schrijven aan de verwikkelingen tusschen Nederland en Venezuela en de revolutie op Haïti. Het saldo, bedragende f 255.408 vermeerderd met de afschrijvingssom van het vorig jaar ten bedrage van f 45.000, totaal dus f 300.408, werd gebruikt voor afschrijving, op f 1086 na, die op de rekening van het volgend jaar werd overgebracht.

Met leedwezen maakte de voorzitter melding van het aftreden van den heer C. W. R. Scholten Jr. als directeur, en werd hem de dank der vergadering overgebracht.

Besloten werd niemand te benoemen in de plaats van den heer Scholten, doch de directie te laten berusten bij de twee andere directeuren, de heeren C. M. Van Rijn en R. W Boissevain.

Besloten werd nog den heer G. W. Scholten Jr. te benoemen tot commissaris, terwijl de heer C. M. Van Rijn bij acclamatie werd herkozen als directeur en de heeren jhr. P. Hartsen en G. A. baron Tindal als commissarissen.

Terug naar Nederland.

Naar het Wbld. v. d· adm. der dir. bel. enz. verneemt, zal de heer G. L. Van Lanschot Hubrecht in het einde van dit jaar uit Curaçao repatrieeren en het beheer over de inspectie Vlaardingen weder aanvaarden.

*
* *

De 1e luit. der inf, *L. Schutte*, gedetacheerd bij de landmacht in West-Indië (Curaçao) keert in Juli a. s. naar Nederland terug.

Geen pest meer op Trinidad.

Bij Gouvernements-beschikking, dd 8 Juni 1909. No. 369 is de bij Gouvernements-beschikking, dd. 4 dezer No. 359 vast gestelde quarantaine tegen schepen komende van Trinidad ingetrokken.

Belangrijk.

Naar wij vernemen is aan de heeren *E. W. Everts* en *L. M. Leezer* te Breda vergunning verleend tot het doen van de noodige opnamen, opmetingen, boringen, enz. op Curaçao om te onderzoeken op welke wijze de haven van Willemstad en van het daarmede in verband staande Schottegat in orde kan worden gemaakt zooals voor de groote scheepvaart zal blijken noodig te zijn.

Het verzoek van genoemde heeren ter verkrijging van de uiteengezette vergunning houdt verband met de doorgraving van het Panama-kanaal.

Steenkolen

Men meldt ons: In den loop van de vorige week is er getracht de put op de plantage St. Nicolaas, waar steenkool is gevonden, droog te pompen met behulp van een Duplex stoompomp met een vermogen van ± 20 M3 per uur. Toen de waterspiegel in de put ongeveer 5 M. gedaald was en er nog ± 2 M. water op den bodem stond, werd de grondwaterdrang uit de wanden van de put zoo sterk, dat geen verdere daling kon worden verkregen en het werk voorloopig moest worden gestaakt.

De Cur. Courant.

Stadsreiniging.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiskalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd,

362 ratten
1918 muizen

Gevaren van de draadlooze telegraphie.

Het is bij toepassing der nieuwe wetenschappelijke ontdekkingen gebleken dat daaraan soms ernstige gevaren voor de gezondheid verbonden kunnen zijn. Dit is nu ook weer uitgekomen voor de draadlooze telegraphie. Bij vele beambten worden tot dusver ontstekingen van de oogen waargenomen; in den regel niet veel van beteekenis, maar in een enkel geval toch met blijvende schade aan het gezichtsvermogen. In andere gevallen zag men vrij hardnekkige huidontstekingen ontstaan, of ook wel pijnlijke hartkloppingen. Sommigen die meenden in den laatsten tijd bij zeelieden een toeneming van zenuwachtigheid te moeten constateeren, schrijven deze mede a n de bedoelde oorzaak toe.

De „Stcrt." van 12 Mei bevat o. m.

Bij Kon. besl. is aan den waarnemend Directeur van het Departement van Openbare Werken in de kolonie Curaçao M. C. Fauël, op zijn verzoek eervol ontslag verleend uit het ambt van lid van den Raad van Bestuur dier kolonie.

Laatste Berichten.

UITSLAG

DER

Verkiezingen.

Schitterende Overwinning der Rechtsche Partij.

Heden ontvingen wij het volgende telegram:

Gekozen:

KATHOLIEKEN	25
ANTIREVOLUTIONNAIREN	20
CHR. HISTORISCHEN	9
LIBERALEN EN SOCIALISTEN SAMEN	10
HERSTEMMINGEN	36

De rechtsche partij telt dus reeds nu 54 stemmen; de meerderheid der Kamer is dus Rechts en het Ministerie-Heemskerk behouden.

VENEZOLANIA.

Caracas 15 Mei.

De bijeenkomst van het Venezolaansche Congres op 23 Mei belooft een der meest belangrijke te zullen zijn in de geschiedboeken van dat lichaam.

Er zullen verschillende veranderingen in de Grondwet worden voorgesteld, die alle rechstreeks betrekking hebben op de welvaart van Staat en volk. Alle wetboeken zoo burgerlijke, financieele en militaire als de tariefwetten, de mijnwetten alsook de crimineele en handelswetboeboeken zullen nagezien worden, om veranderd te worden volgens de omstandigheden, die geboren zijn uit de Verandering van Bestuur.

Castro hief op gezette tijden de grondwet eenvoudig op; maar nu wordt door Pres. Gomez voorgesteld, de rechten van het volk onder de constitutie te herstellen en zulke veranderingen aan te brengen, vooral met betrekking tot de herziening der tarieven, dat de immigratie van vreemdelingen in Venezuela bevorderd wordt en de plaatsing van vreemd kapitaal wordt aangemoedigd.

Tegelijk met het Congres zullen de Wetgevende lichamen van de 13 Staten, waaruit Venezuela bestaat, in buitengewone zitting vergaderen, zoo dat alle veranderingen in de Grondwet, onmiddelijk kunnen worden bekrachtigd door die Lichamen en ten slotte goedgekeurd door het Congres in de aanstaande zitting. Het land is eenstemmig met betrekking tot de herziening der Grondwet en de andere Wetboeken en men verwacht gewichtige hervormingen zoodra het Congres de hand aan den arbeid legt.

Onder de tegenwoordige Constitutie bezit geen burger van Venezuela iets van de persoonlijke rechten, die de burgers van de Ver. Staten van N. Amerika bezitten en ook geen grondslag om daarop in republikijnschen geest te werken. Dit schorsen der persoonlijke burgerrechten is door Castro vijf jaar geleden gedecreterd als „een publieke noodzakelijkheid". En het officieele decreet, dat daarop betrekking heeft, is nadien nooit herroepen. Het komende congres zal dezen nadeeligen maatregel te niet doen en den Venezolaanschen burger zijn rechten teruggeven.

Het congres zal den Waarnemenden. President Gomez verkiezen tot Provisioneel President en maatregelen nemen tot voorbereiding van een nationale verkiezing, die in September a. s. zal gehouden worden. In verband hier mede zal de termijn van President worden teruggebracht van zes op vier jaren, gelijk in de Ver. Staten van Noord-Amerika.

Een andere belangrijke quaestie zal het congres bezighouden nl. het herstel der grenzen tusschen de verschillende Staten. Deze zullen teruggebracht worden tot de zelfde lijnen, die zijn vastgesteld in 1864 toen het federale systeem werd ingevoerd.

Gedurende het Bestuur van Castro werden herhaaldelijk die grenzen veranderd naar gelang het den Dictator beter uit kwam en het hem voordeeliger toeschen voor zijne financiën. Daaruit ontstond een heele boel verwarring en het volk leed daar onder.

Ook zal de herziening der tarieven een groot deel der werkzaamheid van het congres in beslag nemen. Zoo als de tarieven nu zijn, zuigen zij het bloed uit de aderen van het volk.

Daaraan is het grootendeels toe te schrijven, dat de armoede en ellende zoo algemeen is. Alles ging naar de schatkist van den staat.

Een invoerrecht van 30 % op goederen uit de West Indieën, dat het Engelsch Gouvernement wil afgeschaft zien, heeft ernstig den handel tusschen Trinidad en Venezuela geschaad, en de Venezolaansche handelaren gedwongen hunne koopwaren rechtstreeks uit Europa en Amerika te betrekken. De handel beweert, dat dezelfde goederen, bijna even goedkoop als in Europa, op Trinidad kunnen gekocht worden en veel veiliger en naar gelang van iederS behoefte kunnen worden verzonden.

Dewijl deze zware belasting ernstig de belangen van den handel op Trinidad schaadt, is het Engelsche Gouvernement op alle manieren er op uit, om die belasting afgeschaft of althans verminderd te krijgen.

Het is zeker, dat de oorlogsbelasting zal worden afgeschaft, maar vooralsnog weigert het Venezolaansch Gouvernement in te gaan op het verzoek der Britsche regeering, zooverre het de Antillen betreft.

Ook wordt voorgesteld de uitvoerrechten, die den Venezolaanschen handel verlammen, af te schaffen. (Dit is intusschen reeds geschied *Red. Am.*)

De conservatieven echter verklaren, dat in die richting weinig van het congres te verwachten is. Ter oorzake van zijn tarief, kan Venezuela op de wereldmarkt niet concurreeren met Brazilie in den verkoop van koffie en Cacao, de twee hoofdvoortbrengselen van het land.

Er is een recht van uitvoer van 80 dollarconten op elken zak van koffie of cacao van 112 pond.

En daarenboven wordt een invoeren recht geeischt van ledige zakken, die uit den vreemde worden ingevoerd. Ofschoon, de koffie van Venezuela, in Amerika bekend onder den naam van La Guayra, van veel betere kwaliteit is dan de Braziliaansche, wordt nochtans de verkoop ten zeerste belemmerd door het onzinnige tarief van uitvoer. Vandaar dat de koffie-productie van Venezuela zeer veel geleden heeft.

In verband hiermede zal het congres een systeem invoeren van in voer-depôts. Zooals het nu is, moeten alle rechten contant betaald worden, alvorens de goederen door den handel kunnen in ontvangst genomen worden.

Dat is al jaren laug een zware last geweest op de schouders der handelaren, die genoodzaakt waren slechts zooveel in te slaan, als zij voor 't oogenblik noodig hadden. Met het dépôt-systeem zal dat anders worden. Zij zullen hunnen goederen in massa kunnen in slaan en daarvan af nemen naar gelang van de behoeften in hun handel. President Gomez moet sterk vóór dat plan zijn.

In zijne boodschap aan het congres zal Pres. Gomez erop aandringen, dat al het mogelijke gedaan worde om het prestige van het land, door Crastro vernietigd, in den vreemde te herstellen. Daarom verloochent hij alle daden van zijn voorganger, die de Mogendheden in strijd brachten met Venezuela. Hij wil vooral bevorderd zien de inmigratie, door goed, bebouwbaar land onder voordeelige conditiën beschikbaar te stellen.

De grootste behoefte van Venetuela is op 't oogenblik aan spoorwegen en Gomez is overtuigd, dat met het toenemen der landelijke bevolking en de vermeerdering van de productie van het land, gemakkelijke vervoermiddelen grootelijks zullen medewerken tot den bloei des lands.

Ook zal hij spreken in zijne boodschap over de herziening der mijnwetten. Jarenlang is het mijnwezen in Venezuela zoo goed als dood, ofschoon zijne mijnen onuitputtelijk zijn. Deskundigen verklaren, dat er in deze Republiek meer goud zit, dan er ooit uit Alaska en Californië te samen gehaald is.

Drukker:

ALFREDO F. SINTIAGO

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der „Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1909.	Marcb.	Carcas,	Zulia	Philad.	Marcb.	Carcas.
Vertrekt van NEW-YORK	Mei. 15	Mei 22	Mei 29	Juni 5	Juni 12	Juni 19
Komt aan te SAN JUAN		27		10		24
Vertrekt van „		28		11		25
Doet CURAÇAO aan		30		13		27
Komt aan te LA GUAIRA	22	31	Juni 5	14	19	28
Vertrekt van „	24	Juni 2	7	16	21	30
Komt aan te PTO. CABELLO		3		17		Juli 1
Vertrekt van „		4		18		2
Komt aan te CURAÇAO	25	5	8	19	22	
Vertrekt van „	31	6	14	20	28	24
Doet LA GUAIRA aan		7		21		5
Doet SAN JUAN aan		9		23		[illegible]
Komt aan te NEW-YORK	Juni 7	14	21	28	Juli 5	12

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Marcb.	Merida	Zulia	Merida	Maracb	Merida
Vertrekt van CURAÇAO	Mei 25	Mei 31	Juni 8	Juni 14	Juni 22	Juni 2[illegible]
Komt aan te MARACAIBO	26	Juni 1	9	15	23	
Vertrekt van „	29	[illegible] 4	12	18	26	Juli [illegible]
Komt aan te CURAÇAO	30	[illegible] 5	13	19	27	[illegible]